

Annotation

The article deals with the Problems of modernization of traditional Comparative Analysis, so far used in Macroeconomics in Ukraine. Four basic Principles are defined. The List of officially acknowledged indices should be widened, International Ratings Indices has to be added.

УДК 334.012.82(477): 339.9

Череда І. С.

ВЕКТОРИ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ У СВІТОВЕ ГОСПОДАРСТВО

Сьогодні стан і перспективи розвитку економічних відносин України з ЄС та можливого вступу до Митного союзу Росії, Білорусії та Казахстану обговорюються вченими, громадянськими та державними діячами. Необхідно звернути увагу на діаметрально протилежні позиції стосовно Угоди про вільну торгівлю України з ЄС і в подальшому її повної інтеграції в Євросоюз, або вступу до Митного союзу СНД та, відповідно, до Євразійського економічного співтовариства (ЄврАзЕС). В основі вибору інтеграційного вектора, повинен бути такий підхід, що передбачає в першу чергу, захист національних економічних інтересів України.

Основи стратегії інтеграції України в ЄС сформульовані в українському законодавстві. Так, у п. 2 ст. 11 Закону України "Про засади внутрішньої і зовнішньої політики" мова йде про "... забезпечення інтеграції України в європейський політичний, економічний, правовий простір з метою набуття членства в Європейському Союзі" [1]. Водночас тут також передбачається багатовекторність інтеграції з дотриманням національних інтересів України: "Основними засадами зовнішньої політики є: забезпечення національних інтересів і безпеки України, шляхом підтримки мирного і взаємного співробітництва за загально визнаними принципами і нормами міжнародного права". При цьому необхідно врахувати вимоги ст. 1 Конституції України, в якій визначено: "Україна є суверенна і незалежна, демократична, соціальна, правова держава" [2]. Тобто інтеграція, а точніше її напрями ("східний" чи "західний" вектор), повинна здійснюватися на основі української законодавчої бази, оскільки, наприклад, Митний союз СНД передбачає створення наднаціональних органів управління, а Угода про вільну торгівлю України з ЄС не обмежує суверенітет держави.

Вибираючи форму та напрям економічної інтеграції в регіональні об'єднання кожна країна керується в першу чергу своїми національними економічними інтересами, а це питання не просте, тому що в ньому є політична та соціально-ідеологічна складові, тож у політиків і учених різні підходи до його розуміння.

Академік НАН України і Російської академії наук В. Геєць пропонує сформулювати "державу добробуту", що відповідатиме європейському курсу [3, с.19].

Академік НАН України Ю. Пахомов підходить до проблеми дещо по-іншому. Він вважає, що запропонований Росією та опрацьований разом з Україною проект Митного союзу СНД – не порожні обіцянки "ми будемо в Європі", а сприятиме вирішенню складної економічної ситуації в Україні [4, с.13].

Протилежна точка зору у представника ЄС, директора департаменту зовнішньополітичного сервісу М. Лайчака, що після підписання Угоди про вільну торгівлю з ЄС Україна отримає позитивні результати, зокрема: для неї відкриється європейський ринок у багатьох галузях – транспорт, енергетика, сільське господарство; усунення тарифних бар'єрів у торгівлі сприятиме модернізації економіки України, інноваційній моделі розвитку; отримуватиме значну допомогу в реалізації реформ [5, с.3].

У глобальній перспективі розвитку та ролі України у світовій економіці цікавою є точка зору – Д. Лук'яненка і А. Поричника стосовно співробітництва України з регіональними союзами – одночасна взаємодія за двома інтеграційними векторами "західним" (ЄС) і "східним" (СНД, ЄСР, ГУАМ, ОЧЕС). В той же час вона передбачає стратегічну перспективу інтеграції України в Європейський економічний простір, оскільки досвід інших країн показує, що багато учасників міжнародних економічних угруповань, таких як ЄС, АТЕС, НАФТА, СНД та ін., є членами інших регіональних об'єднань. Отже, регіональна інтеграція України повинна мати такий вигляд: зона вільної торгівлі в таких регіональних угрупованнях, як ЄС, СНД, ОЧЕС, ГУАМ, що передбачає ліквідацію торговельних бар'єрів між країнами учасниками, але кожна з них зберігає власні тарифи щодо третіх країн [6, с.332].

Незважаючи на різні точки зору щодо вибору Україною "західного" (ЄС) чи "східного" вектора економічної інтеграції (ЄврАзЕС), найбільш реальним, на нашу думку, є багатовекторність інтеграції нашої країни у світове господарство з обов'язковим збереженням державного суверенітету та захисту національних економічних інтересів.

Так у грудні 2011 року Верховна Рада України ратифікувала Угоду про вільну торгівлю між Україною та Європейською асоціацією вільної торгівлі (ЄАВТ) до якої входять Норвегія, Ісландія, Швейцарія, Ліхтенштейн. А також угоди щодо сільського господарства з Норвегією, Ісландією та Швейцарією.

У листопаді 2011 р. між Україною та СНД також була укладена Угода про вільну торгівлю. І хоча вона не поширюється на такі важливі товари для України, як газ і нафта, а для Росії – на українські метал, цукор і харчову продукцію, але обидві угоди не суперечать правилам СОТ. А вступ України до Митного

союзу РФ, Білорусії та Казахстану обмежує державний суверенітет, оскільки тут діють наднаціональні органи. Але в ЄС теж є часткове позбавлення країн національного суверенітету.

Слід враховувати також перспективні переваги для України в результаті приєднання до Митного союзу СНД, зокрема, забезпечення ефективного функціонування вільної торгівлі з державами-членами, можливість переходу до більш розвинutoї форми зближення – Єдиного економічного простору, що дозволило створити спільний ринок товарів та послуг, робочої сили, капіталу.

За даними служби статистики України, у 2011 р. обсяги експорту товарів до країн СНД становили 38,3 % від загального експорту, Європи – 27 % (у т.ч. до країн ЄС – 26,3 %), Азії – 25,9 %, Африки – 4,9 %, Америки – 3,7 %. Отже, на сьогодні найбільшими торговельними партнерами є країни СНД та Європейський Союз.

Таким чином, відповідь на запитання, якому вектору економічної інтеграції України надати перевагу – в ЄС чи Євразійській, не повинен містити взаємовиключення. Україна має національні інтереси і на Заході, і на Сході. Тому необхідно знайти оптимальний варіант їх об'єднати та інтегруватися в обох напрямках.

Використана література:

1. Закон України “Про засади внутрішньої і зовнішньої політики” (<http://www.zakonl.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg:2411-17/>)
2. Конституція України (<http://www.zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nweg:254%EA%2F96%E2%F0P321891910291532>).
3. Геєць В. Ліберально-демократичні засади: курс на модернізацію України // Економіка України – 2010. – № 3 – с. 4-20.
4. Лібералізм та модернізація (за матеріалами “круглого столу”) // Економіка України – 2011. – № 8 – с. 4-25.
5. Лайчак М. Про філософію ЄС і позитивну атмосферу // День – 2011. – № 195-196.
6. Лук'яненко Д. Г., Поручник А. М., Столярчук Я. М. та ін. Національні пріоритети антициклічного регулювання економіки України. Антициклічне регулювання ринкової економіки: глобалізацій на перспектива. – К. : – КНЕУ, 2010. – с. 334.
7. Зовнішня торгівля товарами за 2011 рік // експрес-випуск. Державна служба статистики України – 15.02.2012 р.

Аннотація

В статті вивчається сучасне становище і перспективи інтеграції України в Європейський Союз і Євразійський Союз. Обґрунтовано багатовекторний курс інтеграції України, проаналізовані переваги і ризики вступлення України в Таможенный союз Росії, Білорусії і Казахстану, а також заключення Співдоговора про зону вільної торгівлі з Європейським Союзом.

Annotation

The article turns the current state and prospects of Ukraine's integration into the European Union and the Eurasian Union. Grounded multi Ukraine's integration policy, analyzed the benefits and risks of Ukraine's accession to the Customs Union of Russia, Belarus and Kazakhstan as well as concluding a free trade zone with the European Union.

УДК 338.431:334.758.4(477)

Шульга О. А.

АГРОХОЛДИНГИ В УКРАЇНІ: ШАНСИ ТА ЗАГРОЗИ

Поки вирішується питання із зняттям мораторію і запровадженням ринку земель сільськогосподарського призначення, набувають актуальності питання функціонування і розвитку в Україні агрохолдингів. Їх виникнення пов'язують з недосконалістю у функціонуванні економіки та відсутністю необхідних правових і інституційних умов ведення ефективного бізнесу. Становлення агрохолдингів в Україні почалося приблизно з 2000 року. Саме тоді у результаті припливу капіталу з офшорних зон почали утворюватися надвеликі промислово-фінансові групи.

Свої “земельні банки” вони розпочинали формувати за напівлегальними схемами. Найбільш поширеними способами обходу мораторію були: укладання попереднього договору купівлі-продажу з умовою, що він повністю вступить в силу після закінчення мораторію; оформлення довіреності з правом розпорядження землею; укладання договору оренди з подальшим правом першочергового викупу тощо. Однак, після прийняття у 2006 році Закону України “Про внесення зміни до Земельного кодексу України”, за яким угоди з купівлі-продажу землі визнавалися недійсними, активність агрохолдингів з відчуження земельних часток дещо знизилася. Але через відсутність реальних дій з боку держави через деякий час схеми відчуження земельних часток із деякою модифікацією знову активно почали втілюватися у життя.

У 2008 році з причини пролонгації мораторію на купівлю-продаж земель сільськогосподарського призначення та у результаті фінансової кризи відбулося зростання витрат на утримання набутих агрохолдингами земель. Це змусило власників та орендарів великих земельних масивів позбуватися частини підконтрольних земель. У 2008-2009 роках холдингові структури почали формувати свої “земельні банки” вже за рахунок придбання більш “слабких” агрохолдингів [2, с. 22-23].